

Şubat 2019

Fiyatı: 10 TL
ANK 100 01 TL

Tuhaf

23

Sticker ve
Poster
Hediyeli!

Sana da öyle gelmiyor mu?

Normal bir insan olmaya zorladılar, bana boş yere vakit
kaybettirdiler. Olmayınca da, anormal dediler.

OĞUZ ATAY

ORHAN PAHUK - ZÜLFÜ LİYAMELİ - İLBER ÖRTAYLI - MURAT BELGE - H. NİCİT ŞHYAMALAN - H.
AHMET HÜHTAZ TAYLAN - H. SERDAR KUZULOĞLU - GÜNDÜZ VASSAF - BARIŞ ÖZCAN - MURAT
TARİK TUFAN - MUSTAFA SEVEN - TİMUÇİN ORAL - SELAHATTİN DUMAN - İŞİL CİNMEN - ÖMÜR
ECEMEN ALPER - NARDO SALVA - SELEN ÖZER GÜNDAY - FETHİ KARADUMAN - F.

“Evrende hiçbir şey kaybolmaz yalnızca yer değiştir”*

Kitaplarını okumuş bir genç hekim olarak bundan 33 yıl önce heyecanla ilk kez kendisini dinlemeye gittiğim hocaya, birgün kendisinin bu dünyadan ayrılışını “kaybettik” diye duyuracağımı söylesem, bana yüzündeki muzip gülümsemesiyle, böyle söyledi. Ülkemizin en önemli ruh sağlığı uzmanı, hoca, yazar ve düşünürlerinden bir olan Engin Geçtan’ı uğurlayalı bir yıl olmuş diye başlayan bir yazı yazdığımı duysa şöyle itiraz ederdi: “Ben olsam o sözcüğü kullanmam. Çünkü orada da bir ölçü ve yargı var. En’ler bir insanın yaşamı boyunca zaten değişime uğrarlar. Bir dönemi yaşayanlarda kendileri için en önemli olan onu toplumun yaşadığı en önemli olay yapmaz.”

Onu, onun önem verdiği yanlarıyla tanıtmayı denemeliyim belki: İzmir’lidir. İstanbul Tıp Fakóltesi mezunudur. Amerika’da nöropsikiyatri ihtisası yapmıştır. Altmışlı yılların başlarında, Amerika dönüşü, Konya’da askerken Maarif Kolejinde biyoloji derslerine girmiş muayenehanesinde psikoterapi uygulamış, Ankara Ruh Sağlığı ve Araştırma Dispanserinde çalışmıştır. Ankara Üniversitesi, Orta Dođu Teknik Üniversitesi, Bođaziçi ve Marmara Üniversitelerinde dersler vermiştir. Ankara Radyosu’nda yapımcılığını Adalet Ađaođlu’nun yaptığı koruyucu ruh sağlığı programları sonraları Açık Radyo ile İstanbul’da devam etmiştir. Gezmeyi ve dans etmeyi hep sevmiş, řili’den Çin’e, Yemen’den Avrupa’ya bir çok ülkeyi gezip görmüştür. Hep çok üretken ve çalışkan bir hekim, hoca, yazar olmuş, “içindeki harika tembele daha fazla řans tanımak” tan söz etse de, hiç bir zaman hiç bir konuda tembel olmamıştır.

Aslında, hiç bir şey olmaya çalışmadı ve bir şey olarak adlandırılmayı hiç sevmedi Engin Hoca. Kendisine varoluşçu ya da ... terapist demedi “*ben dinamik yönelimliyim*” ile yetindi. Kendisine roman yazarı da demedi “*kurgu yazıyorum*” dedi. Zaten “roman yazayım” diye planlamadan yeni aldığı bilgisayarını denerken başladığı denemeler, giderek kurgulara dönüştü. Notları gören Atıf Yılmaz’ın teşvikiyle de kitaba dönüştürdü. Sonra da “belki senaryo olabilir” dediği Kırmızı Kitap’ı diğer romanları izleyiverdi. Çocukken “büyüyünce ne olacaksın” sorusuna “yazar” diye yanıt vermiş olmasına karşın yazmayı iř değil de hep bir oyun gibi gördü ve “yazıyorum” dedi. Meslekten olmayan kişiler için ruh sağlığı ile ilgili kitaplar yazdı. “*Kendine dönüklük sonucu, psikiyatrinin, kendisini, meslek dışı kitlelere olduğu kadar diğer tıp dallarında çalışan meslektaşlarımıza da tanıtımının yetersiz kaldığını düşünüyorum*” diyordu. Başyapıtı olan “İnsan Olmak” da böyle oldu.

Tesadüfleri sever, “*hayat bir dizi rastlantıdır*” der, “*senkronisite*”den söz ederdi. Yolu kendi alanının bir çok önemli ruh sağlığı çalışanı, aktörü, yazarı, devlet adamı ile keşişmişti; keza kitaplarınkı de öyle oldu. Kırmızı Kitap bir kez Laurence Olivier’nin oğlu yönetmen Tarquin Olivier ve oyun yazarı Anthony Shaffer’in önüne çıktı. Kitabın İngilizce’ye çevirisini bizzat kendisi üstlenmişti. Olivier and Shaffer ikilisi metni filme uyarlamakla ilgilendilerse de Shaffer’in ölümüyle proje 2001’de durdu. Kitaptan yaptığı çeviri ve özet bir kez de çok sevdiği yönetmenlerden David Lynch’in asistanına ulaştı ama oradan da sonuç çıkmadı. Kitabın çevirisinde çok titizlendiği için böyle olmuş da olabilir elbette. Ömrünün son yılına hem kurgu hem de ders kitabı sayılabilecek bir “grup terapi” kitabı sığırdı. Tam bir tiyatro oyunu sayılabilecek bu kitabı tiyatroya aktarmak için teklif geldiğinde “*olur tabii ama*

oyuncu seçiminde ben de olacağım” demesi, yaptığı işlerle ilgili titizliği konusunda çok iyi bir örnek olur.

“Söz dinlemez” diye tanımlardı kendisi ve “*bir fırlama tarafım var*” derdi. Bunların üzerine de düşünmüş olduğunu “*Başkalarının koreografilerine göre dans etmediğimde evrenin benimle daha sık birlikte olmuş olduğuna inanıyorum*” sözünden çok açık görebiliyoruz. Bilinemezlik karşısında biraz şaşkın, biraz muzip ama her zaman heyecanlı kalmayı başardı. İnsanları izlemeyi, öykülerini dinlemeyi sevdi. Bunları bazen kurgularında, bazen kitaplarında yazdı ama daha çok üzerine düşünüp tadını çıkardı. Yakınanlardan, hikayeler yerine olması gerekenleri anlatanlardan uzak durdu “*İnsanlar çok konuşur, yazar oldular ama hepsi suskun. Proje dünyalarla kuşatıldım bir süredir. Gidiliyor geliniyor ama kimsenin hikayesi yok. Oluveren yaşantılar ise hiç yok. DVD seyrediyorum.*” derken kastettiği buydu. “*Çocuk gibi konuşuyorum ben, dümdüz*” derdi, karşındakilere hep dikkatle ve anlamaya çalışarak bakarken sık sık “*o ne demek*” diye çocuksu bir hayretle sorduğuna tanık olurdunuz. T.H.Huxley’ye atıfla şöyle söylerdi “*Olgunun karşısına küçük bir çocuk gibi oturun ve kendinizi daha önce edinmiş olduğunuz tüm kavramları unutmaya hazırlayın. Doğa sizi hangi uçuruma, her nereye yöneltirse yöneltsin, onu alçak gönüllülükle izleyin, yoksa hiçbir şey öğrenemezsiniz.*”

Gurmeydi. Yediklerini ve içtiklerini seçerek yedi ve içti. Nerede ne zaman ne yenilip ne içileceğini iyi bildi. İsmiyle müsemma bir müzik bilgisi ve zevki vardı. Her çeşit müziği (ama gerçekten her çeşidi) dinler ve bilirdi. Bazı partilere DJ’lik yapmak için özellikle davet edilir, iyi dans ederdi. Gezgin olmayı hep sevdi, keyifli yolculuklar yaptı. Kendini değil ama yaşadıklarını anlatmayı sevdi. Güzel sanatlarla ilgilendi, hep sanatçı dostları ve arkadaşları oldu. Bir dönem Ankara ve İstanbul’unun tüm sanat, siyaset ve yabancı temsilcileri ile arkadaşlık etti. Sinemaya da meraklıydı. Önceleri salonlarda festivallerde kaçırmadan izlediği filmleri son zamanlarda DVD ile ya da netten izlemeye başladı. Son zamanlarda da gözünü ayırmadan “Vatanım Sensin” izliyordu televizyonda çocukluğunun Karşıyaka’sını ve İzmir’ini düşünerek. Bir İstanbul beyefendisiydi ama bunu ona söylesem 1940 larda çocukken görüp “Ala Turka” bulduğu İstanbul yerine İzmir’li oluşuna vurgu yapardı eminim.

Mesleki eğitimini Amerika’da görmüş olmasına karşın konuşurken aralara hiç bir İngilizce sözcük sıkıştırmaz, hatta kendi yaşlılarının kullandığı sözcükleri de kullanmaz, çok sevmezdi. Ya da bazen eski bir sözcüğü yeniden keşfeder ve şöyle derdi “*Aslında biliyor musun ‘rencide oldum’ çok güzel bir kalıptır. Benziyor belki ama tam olarak ‘incindim’ de değil o. Karşındakine yönelik bir şey söylemiyor ‘sen bana bir şey yaptın’ değil yani, ‘bana bir şey oldu’.* Kendiliğindenliği, hesapsızlığı hep sevdi. Twitter’da yaptığı paylaşımlarda ve 6-7 Eylül ile Gezi’yi kendiliğen oluş üzerinden çağrışımlarla tartıştığı 20 Ağustos 2013 tarihli tek blog yazısı “*Çağrışımlar*” da bunu görürüz**. “*Kendiliğinden oluşuvermiş yaşantılar, mekanlar ya da olgularla kolay özdeşleşirim. Bir takım hesaplar temelinde geliştirilen yaşantılar ya da dönüşümler, bana göre, genetiği değiştirilmiş organizmalar gibiler. Yavan ve sağlıksız.*”

Ölümlü derdi hiç olmadı. “*Evet, bugünü de bugün olarak kabul etmişliğim var. Çaresiz bir kabulleniş değil bu. Bugün de sıranın bunlara geldiğini düşünüyorum ve olmakta olana, ‘olmaması gerekir’ demenin bir anlamı yok. Çünkü ‘olmaması gerekir’de de yargı var.*”

Yargılama devreye girdiğinde olup biteni anlayamayız.... İçinde buldukları anı yaşamayan ve yaşama etkin bir biçimde katılmayan insanlarda ölüm korkuları oldukça yaygındır.” Dalai Lama’nın sözünü hatırlatıp sorardı “Doğumun karşıtı nedir?” diye. Tartışmasız “Ölümdür” diye yapıştıranlara “ Hayır, Dalai Lama’nın dediği gibi doğumun karşıtı yaşamdır” der anlamamış gözlerle bakanlara “acele etme biraz düşün” derdi. Geldiğini çok iyi bildiği ölümünü büyük bir vakar ve kabullenişle, “ölüm, yaşanmış bir hayatın başına konan taçtır” diyerek karşıladı ve öngördüğü gibi bir Şubat ayında aramızdan ayrıldı. Onu Dalai Lama’nın şu sözleriyle uğurlayalım: “Bilginizi, bildiklerinizi paylaşın. Bu, ölümsüzlüğe giden bir yoldur.”

* Bu yazıyı Gavin Bryars’ın Farewell to Philosophy’si eşliğinde okuyun.

** <http://engingectan.tumblr.com/post/58781504443>